

KUŽNA ŠEPAVOST PRI DROBNICI

Doc. dr. Jožica Ježek
Veterinarska fakulteta

Univerza v Ljubljani
Veterinarska fakulteta

UVOD

- Šepanje pri drobnici-pogost zdravstven problem
- Negativno vpliva na počutje živali
- Zmanjšuje prirejo mesa, mleka
- Slabša reprodukcija

VZROKI ŠEPANJA

- Kužna šepavost
- „Interdigitalni dermatitis“
- Kužni ektim
- Odstopanje stene parklja
- Poškodbe parkljev
- Napačno/prekomerno obrezovanje parkljev
- Poškodbe in vnetja sklepov na nogah

Kužni ektim

VZROKI ŠEPANJA

- Ognjki na parkljih

KUŽNA ŠEPAVOST

- Nalezljiva bolezen drobnice (ovce, koze)
- Bakterija *Dichelobacter nodosus* – različno virulentni sevi
- Razkraja roževino na parkljih (proteolitični encimi)
- Imunost po okužbi je kratkotrajna

Bakterije i Virusi

Anaerobni pogoji, vlaga, T nad 10°C
 V okolju (na pašniku) preživi do 12 dni
 V ostankih roževine po rezanju parkljev lahko preživi do 6 tednov
 Povzročitelj preživi samo na parkljih, v zemlji in iztrebkih se ne razmnožuje

Bolezen v trop prinese okužena žival
 Kronično okužene prenašalke
 bolezn (5-10% okuženih ovc)

Z4sata.hr

Fusobacterium necrophorum – invadira poškodovano kožo med parklji v vlažnih pogojih – proizvaja toksine, ki poškodujejo globlje plasti kože in olajšajo naselitev *D. nodosus*

Na hitrost širjenje okužbe vpliva kombinacija dejavnikov:

- Število okuženih živali v tropu
- Virulenca *D. nodosus*
- Trenutna dovzetnost živali:
  - Nekatere ovce so manj občutljive – možna selekcija na odpornejše živali
  - Na nepoškodovani in suhi koži med parklji se bolezen ne razvije
- Pogoji v okolju:
  - Vlaga v okolju – predpogoj za izbruh bolezni
  - Temperature pod 10°C upočasnijo razmnoževanje povzročiteljev
  - Na gsto naseljenih pašnikih/hlevih se bolezen hitreje širi

KLINIČNA SLIKA

- Šepanje
- Živali hodijo po „kolenih“
- Veliko ležijo
- Vnetje kože med parklji - koža je pordela, vlažna, toplejša
- Odstopanje roževine
- Prizadeti parklji značilno zaudarjajo
- Prizadeta oba parklja na eni ali več okončinah
- Deformirani in predolgi parklji pri kronično bolnih
- Ocenjevanje stopnje prizadetosti:
  - 0 zdravi parklji
  - 1 blago vnetje kože med parklji
  - 2 izrazitejše vnetje kože med parklji
  - 3 podminirana roževina
  - 4 odstopanje roževine na peti
  - 5 odstopa tudi roževina na steni parklja

Ocena 0 – zdrav parkelj, Vir: Mulvaney, 2013

Ocena 1 – zaradi vlage macerirana koža med parklji, Vir: Mulvaney, 2013

Ocena 2 – vneta koža med parklji

Ocena 3 – zgodnja oblika kužne šepavosti
– začetno odstopanje roženine med parklji

Prisotnost sprememb na parkljih, ocene od 1-4 kaže na akuten izbruh kužne šepavosti in širjenje bolezni v tropu

Oцена 4 – napredovala oblika kužne šepavosti – odstopanje roževine na podplatu

Spremembe ocena 5 so lahko prisotne v obdobjih širjenja in mirovanja bolezni

Oцена 5 – kronična oblika kužne šepavosti – deformirana roževina

Diagnostika

- Natančen pregled parkljev
- Laboratorijska diagnostika

Zdravljenje

- Obzirna korekcija parkljev (odstranimo samo predolgo roževino)
- Topikalno pršenje z antibiotičnimi pršili
- Sistemsko zdravljenje z antibiotiki
- Kopel za parklje (10% cinkov sulfat)

Kopel: 10% raztopina cinkovega sulfata
Po kopeli naj bodo živali vsaj 30 minut na čisti suhi površini
Čas trajanja kopeli:

- Interdigitalni dermatitis – ocene 1,2 – 1-2 minuti
- Zgodnje oblike KŠ – ocene 2,3 – 5-10 minut
- Napredovale oblike KŠ – ocene 3,4 - 10-15 minut
- Zdravljenje KŠ – 30 minut, ponoviti 3 krat na 7 dni

UKREPI ZA IZKORENINJENJE BOLEZNI V TROPU

- Pregled vseh nog in korekcija parkljev po potrebi
- Vse zdrave živali → kopel parkljev → premik na čist pašnik Čist pašnik-kjer vsaj 14 dni ni bilo živali
- Ločitev bolnih živali → zdravljenje z antibiotiki → kopel → premik na ločen čist pašnik

UKREPI ZA IZKORENINJENJE BOLEZNI V TROPU

Čez 5 dni

- Ponovni pregled bolnih živali
- Po potrebi zdravljenje z antibiotiki
- Kopel za parklje
- Premik na nov čist pašnik

UKREPI ZA IZKORENINJENJE BOLEZNI V TROPU

10. dan

- Pregled zdrave skupine
- Premik vseh šepavih v bolno skupino
- Kopel za parklje
- Premik zdravih na nov čist pašnik

- Pregled bolne skupine
- Premik zdravih ovc v zdravo skupino
- Kopel za parklje vseh bolnih ovc

UKREPI ZA IZKORENINJENJE BOLEZNI V TROPU

15. dan

- Pregled bolne skupine
- Zdravljenje
- Kopel za parklje
- Premik na čist pašnik

UKREPI ZA IZKORENINJENJE BOLEZNI V TROPU

25. dan

- Ponovni pregled bolne skupine
- Izločitev vseh, ki niso popolnoma zdrave
- Celotna čreda-kopel za parklje in premik na čist pašnik
- Drugo priporočilo: okužene živali naj bodo ločene od zdravih dokler uspešno ne prestanejo vsaj dveh kontrol v razmiku enega meseca

Pomembno je dobro načrtovanje in doslednost
Z izvedbo ukrepov za izkoreninjenje je najbolje začeti v
suhem delu leta, ko ni pogojev za širjenje bolezni

Izločitev živali, ki se ne pozdravijo - cilji

- Odstranitev genetsko manj odpornih živali iz črede
- Zmanjšanje števila okuženih parkljev/bakterij D. nodosus na gospodarstvu
- Odstranimo pomemben dejavnik tveganja za ponoven izbruh bolezni

Ukrepi za preprečevanje vnosa bolezni v rejo

- Vsaka nova žival predstavlja tveganje
- Nabavljamo živali iz rej, ki so proste bolezni
- Temeljnit pregled novih živali ob prihodu, kopel za parklje
- Namestitev novih živali v karanteno (4-6 tednov)
- Redno opazovanje živali
- Prevoz živali samo v očiščenih in razkuženih vozilih

Ukrepi za zmanjševanje pogostosti šepanja

- Ustrezna gostota naselitve
- Menjava čredink pri paši
- Hlevi in poti naj ne povzročajo poškodb (npr. ostri robovi)
- Pravilna izvedba kopeli za parklje (v skladu z navodili)
- Pravilna korekcija parkljev
- Čiščenje in razkuževanje orodja za korekcijo parkljev in površin kjer se le ta izvaja
- Ločena nastanitev bolnih živali

Dodatne informacije

- Doc.dr. Jožica Ježek, dr.vet.med.
- Tel.: +386 1 4779 216
- E-pošta: jozica.jezek@vf.uni-lj.si

- Klinika za reprodukcijo in velike živali
- Klinika za prežvekovalce in prašiče
- Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani
- Gerbičeva 60
- 1000 Ljubljana